



TREHÖRNABLADET

ANSVARIG UTGIVARE: STURE BROLIN
FORM & LAYOUT: PETER FREJHAGEN

NR 129 | JUNI 2023



INNEHÅLL

Trehörnadagen 9 september
Välbesökt historisk vandring
Internationellt besök i Trehörna
Historisk vandring | Kalle Bäck

Ny politisk majoritet i Ödeshög
Valborg på Lustholmen
Trehörna Socken | Rönnestad
Skyltarna är äntligen fixade

HISTORISK VANDRING I TREHÖRNABYGDEN



Vårens historiska vandring gick mellan gårdarna i Ödebjörnarp. Efter samlingen vid hembygds-gården i Trehörna ledde Kalle Bäck bilkaravanen till Ödebjörnarps Norrgård. Då alla, drygt 75 personer, lämnat bilarna och samlats runt Kalle började han berätta.



Namnet Ödebjörnarp kommer med största sannolikhet från tiden för digerdöden på 1300-talet. Södra Östergötland drabbades hårt då digerdöden härjade som värst. Ca 36 % av gårdarna i södra Östergötland blev ödelagda och många gårdar i skogsbygden övergavs till förmån för mer lättbrukade gårdar på slätten. Troligen blev Björns torp öde vid denna tid och namnet Ödebjörnarp har levt kvar.

Med ursprungligen två gårdar, Norrgården och Sörgården, och några torp var det en mycket liten by men trots detta blev det komplicerat vid laga skifte 1856. Ägaren till Ödebjörnarp ville låta äldste sonen få 2/3 av ägorna och dottern 1/3. De andra tre sönerna skulle få bli torpare under Ödebjörnarp på torpen Björneberg, Kuren och Skogäng. Men vid lantmätarens förrättning visa de tre sönerna upp ett gåvobrev. Detta gåvobrev gav sönerna äganderätt till torpen och alla ägorna på Ödebjörnarp skulle delas

rättvist. Detta utlöste en långvarig tvist som gjorde att skiftet inte var klart förrän 1860. Detta är den enda ställe där torp omvandlats till fristående gårdar ägda av brukaren som Kalle känner till.

Vandringen fortsatte längs slingrande grusvägar i strålande vackert försommarväder mellan skog och ängsmarker till Björneberg, ett av de omvandlade torpen. Där berättade Kurt Pettersson, nuvarande ägaren, att han för 75 år sedan som liten pojke flyttat med sina föräldrar hit. På gården hade de två hästar, sju kor, grisar och höns. De odlade vete, råg och havre. Med slåttermaskin och lie skördades också hö och gräs till djuren. På vintern plogades vägarna med tröplog som drogs av tre hästar. Efter att ha bott på några andra ställen tog Kurt över Björneberg 1975.

Vandringen fortsatte till Skogäng där vandrarna blev inbjudna att slå sig ned i Kia Creutz trädgård. Efter medhavt kaffe och smörgåsar berättade Kia att hon forskat kring Skogängs historia. Det äldsta hon funnit var från 1759 då gården var ett torp som kallades Tittan. Nuvarande boningshuset är från 1838. 1982 såldes markerna till gården av och Kia har bott i Skogäng sedan 1988. Kia, Kurt och Kalle fick mycket uppskattning för vandringen och allt de berättat. Förhoppningsvis bli det en ny vandring till hösten.

Text & Bild: Sture Brolin



INTERNATIONELLT BESÖK TILL TREHÖRNA

Eleverna på Lysingskolan deltar i ett EU-projekt, ett så kallat Erasmus+. Skolan har ett väl utvecklat samarbete med en skola i vardera Belgien, Tyskland, Luxemburg, Spanien och Italien under temat *Building up our common future - dreaming the world of tomorrow*.



20 elever och 10 lärare gästade Ödeshög 16-22 april och 20 svenska elever tog också emot gästande elever i sitt hem och lät dem leva svenskt vardagsliv i en vecka. Det svenska vädret visade sig från sin bästa sida, och intrycket av svensk vår blev nog något bättre än vad vi svenskar tycker är normalt!



Tisdagsförmiddagen tillbringade våra gäster samt några av de svenska eleverna i Trehörnaskogarna. Nils Mörk skogsvaktare och Björn Bengtson skogsplanerare tog emot oss vid Lysings urskog, ett naturreservat. De berättade om svenskt skogsbruk,

yrken som finns i skogsnäringen samt vilka utbildningar som krävs för respektive yrke. De visade också en motorsåg och demonstrerade en röjsåg till elevernas glädje. Vi gick sedan en tur ner i reservatet vilket gästerna tyckte var spännande, de var intresserade och ställde en massa frågor.

Vi åkte sedan vidare till Järplången och grillplatsen som finns där. Där bjöd vi på nygräddade krabbelurer över öppen eld, något som var mycket uppskattat.

Att vi med vår allemansrätt kan röra oss fritt i skog och mark är något väldigt unikt och fascinerande, något vi ska vara både stolta för och rädda om - inte störa, inte förstöra!

Text & Bild: Karin Pettersson



ORDFÖRÄNDE HAR ORDET

Nu har äntligen ljuset och värmen kommit hit för att stanna. Dessa ljumma kvällar med solen som går ned över Trehörnasjön är verkligen något alldeles extra.

Det har varit en lång vår och vi har hunnit med mycket i vårt lilla samhälle. Till att börja med var det otroligt roligt att vi var så många som hjälptes åt vid vår gemensamma städdag i april! Och till Valborg var det ett hundratal personer som kom hit och hälsade våren välkommen på Lustholmen.

Nu med sommaren och värmen kommer också Trehörna få visa sig från sin bästa sida med traditionellt midsommarfirande, badsugna familjer vid badplatsen och förhoppningsvis långväga gäster

vid Vårdshuset. Vi kan öppna upp våra altaner och vi ser varandra i trädgårdarna. Det blir enklare att skapa gemenskap och bjuda till, bjuda in och höra till.

Jag hoppas vi ses någonstans i Trehörna i sommar! Oavsett om det är vid badplatsen, lekparken eller när någon passerar på en cykel, så ska jag försöka bära med mig att bjuda in och bjuda med.

För att fortsätta bygga på vår fina gemenskap vi har i Trehörna där vi känner att vi hör till.



Emma Ravandoni

TREHÖRNA SOCKEN IDAG - RÖNNESTAD



4 km söder om Trehörna samhälle ligger Rönnestad. Gården ligger vackert nära sjön Svarten och från köksfönstret har man en fin utsikt över sjön. Sedan 1998 är det Jan-Olof och Gunilla Segersson som äger och bor på gården. Trehörnabladet har gjort ett besök för att få veta mera om gårdens historia och hur lantbruket drivs idag.

Jan-Olofs föräldrar Nils och Karin Segersson var lantbrukare och arrenderade fram till 1964 Svärdsfalla gård av Sam Undenäs. 1964 blev Rönnestad till salu och då köpte Nils och Karin den av familjen Wiik. Med tre barn, Jan-Olof och bröderna Nils-Erik och Magnus gick flyttlasset en knapp kilometer norr ut från Svärdsfalla till Rönnestad. Nils var mjölkbonde och under Karin och hans år på gården utökades arealen genom 3 förvärv av grannfastigheter. I slutet av 60-talet och början av 70-talet köpte de den lilla gården Snärjan och granngården i Rönnestad. Tidigare fanns alltså två gårdar i Rönnestad och de låg precis bredvid varandra. Både boningshus och ladugård finns fortfarande kvar. Boningshuset med tillhörande tomt är avstyckat och friköpt sedan många år. Nils o Karins expansion av jordbruksföretaget var inte slut efter de två första förvärven. Då granngården i norr, Svärdstorp, blev till salu 1988 förvärvades även den fastigheten. Under 70- och 80-talet var det inte bara gårdens storlek som ökade utan även familjen växte med ytterligare en son, Fredrik.

När Svärdstorp köptes 1988 hade Janne och Gunilla träffats och var redan gifta. De bodde då i Marbäcks socken, söder om Tranås, där Gunilla

också är uppvuxen. Gunillas föräldrar var lantbrukare och hade en egen gård. Gunilla var utbildad förskolelärare och jobbade i Tranås medan Janne jobbade som avbytare på gårdar i Ydre och Hestra. I samband med köpet av Svärdstorp bestämde sig Janne och Gunilla för att flytta till Trehörna och bosätta sig i Svärdstorp. När kommunen kontaktades för att få byggnadslov blev det dock en del strul. Enligt kommunen fanns det gamla timrade hus på Svärdstorp som inte fick rivas. Det visade sig att de gamla husen redan var nedplockade och flyttade till Lilla Löverhult i



Trehörna. När allt var utrett fick Janne o Gunilla till slut sitt byggnadslov och 1990 stod det nya huset klart och flyttlasset kunde gå från Marbäck till Trehörna. De bodde i Svärdstorp fram till 1998 då de flyttade till Rönnestad i samband med att Nils o Karin flyttade till Tranås. Det nybyggda huset i



Svärdstorp hyrdes då ut och några år senare gjordes en avstyckning och huset och ladugård såldes tillsammans med lite tomtmark.

Redan när Janne och Gunilla flyttade till Svärdstorp fanns tankar på att de skulle överta gården efter Nils och Karin. Först skrevs gården över på Janne och hans syskon och när Nils blev sjuk i mitten av 90-talet löste Janne ut sina syskon och 1998 blev han och Gunilla ensamma ägare till Rönnestad. Planen var från början att ha mjölkkor men dessa planer fick ändras då de inte fick någon mjölkkvot. Mjölkkvoter är en del i EU:s jordbrukspolitik där mjölkproduktionen fördelas mellan medlemsländerna för att begränsa och behålla den totala produktionen i respektive EU-land. Mjölkkvoten är den mängd mjölk i kg som bonden får leverera till ett mejeriföretag under ett år utan att riskera tilläggsavgift. Utan en egen mjölkkvot är det mycket svårt att få en lönsam verksamhet. Då de inte fick någon mjölkkvot valde Janne o Gunilla att i stället satsa på köttproduktion där kalvarna föddes upp genom att de fick gå tillsammans med kon och dia, så kallade amkor. Produktionen ökade succesivt och 2011 gjordes en stor satsning då en ny och ändamålsenlig ladugård för köttproduktion byggdes. Kostnaden för den nya ladugården uppgick till ca 3,5 miljoner och paret berättar att de funderade både en och två gånger innan de vågade ta steget och satsa på en utbyggnad. En viss oro och osäkerhet för företagets lönsamhet har funnits under alla år. Ibland går det bra och ibland mindre bra och det mesta styrs av omvärldsfaktorer som är svåra att påverka. Det kan vara politiska beslut, höga priser på drivmedel, maskiner och mycket annat som krävs för att produktionen ska fungera. Andra orosmoln har varit priskonkurrens från importerade livsmedel där konkurrensen ofta är orättvis då krav på djurhållning ofta är helt olika jämfört med Sverige. Som mest har det funnits drygt 80 amkor på gården. Sedan tillkommer kalvar och kvigor vilket gör att det varit upp mot 150 djur totalt. Även under Janne och Gunillas tid har

gårdens areal ökat genom uppköp. 2011 köpte de tillsammans med Gösta Klasson granngården Lärkemålen av Arne Gunnarsson. Idag är den totala arealen 298 ha. 190 ha är skog och resterande 108 ha är beten och åkermark.

Janne och Gunilla har varit köttproducenter i ca 30 år. Den jobbigaste tiden för en köttproducent är kalvningsperioden. Det är många kor som kalvar nästan samtidigt och då kan det krävas tillsyn nästan dygnet runt för att både ko och kalv ska klara sig och må bra. På vintern när djuren är i ladugården är det tillsyn och utfodring varje dag. På sommaren när djuren går ute på bete klarar de sig mera själva men det krävs givetvis kontinuerlig tillsyn vilket gjort att det krävs förberedelser och planering om familjen skulle resa bort på semester.

2019 sålde Janne och Gunilla alla djur och arrenderade ut all jordbruksmark och ladugården till Greger Jonsson i Tjurtorp som tillsammans med sin bror driver en storskalig köttproduktion. Greger arrenderar mark på flera platser i Trehörna, bla Trehörna Säteri. Janne har inte gått i pension men tar det nu "lite lugnare" och arbetar hos Greger och hjälper till med produktionen och under vintern är många djur uppställda i ladugården i Rönnestad. Gunilla har gått i pension från jobbet som förskollärare där hon under många år jobbade i Sommen. Numera nöjer hon sig med att sköta företagets bokföring och övriga kontorsjobb vilket hon även gjort under alla år tidigare.

Pensioneringen närmar sig även för Janne men paret har inte några färdiga planer på vad de ska göra när det blir mera fritid. Jannes stora intresse är jakt och om Gunilla får bestämma så blir det nog en och annan resa för att besöka nya platser. Janne och Gunilla har 3 barn och 4 barnbarn men det är idag inte klart om något av barnen tar över jordbruksföretaget.

Text & Bild: Christer Ignell

JONAS ANDERSSON (M) LEDER NY MAJORITET



Efter några mandatperioder med KD-dominans blev det efter valet i höstas en ny majoritet i Ödeshögs kommun. Moderaterna, socialdemokraterna och centern fick 18 av 35 mandat i kommunfullmäktige. Det blev ett skifte inte bara i majoritetsförhållandet utan också på ordförandeposten i kommunstyrelsen.

Ny ordförande sedan årsskiftet är Jonas Andersson, moderaterna. Trots att moderaterna och socialdemokraterna på riksplan är tydliga konkurrenter så har man, enligt Jonas Andersson, i Ödeshög en bra dialog och ett konstruktivt samarbete.

Vem är då Jonas Andersson? Han är Stockholmarens vars fru år 2000 ställde frågan "Var ligger Ödeshög?". Hon hade fastnat för en annons om ett hus. Efter snabbt agerande med besök i Ödeshög, sonderingar efter arbete och kontakter med skola så gick flytten i januari 2001. Men det blev ett annat hus än det i annonsen. Jonas har kvar sin anställning på Hallins, det företag han fick jobb på, idag som vice VD i produktionsbolaget.

Det politiska engagemanget började som för många, genom ett allmänt intresse för samhällsfrågor och ett aktivt deltagande i föreningslivet. Efter några år som ordförande i Ödeshögs IK blev kontaktad av moderaterna och hans partipolitiska engagemang tog sin början.

Vad har då den nya majoriteten i Ödeshögs för målsättningar för mandatperioden? Istället för att nämnderna skulle bli utskott under kommunstyrelsen, som delar av den förra majoriteten ville, så blir den nuvarande nämndstrukturen kvar. Planeringen av nya tomter i Sväm har lags på is. Pengarna skall i första hand gå till om- och nybyggnation av skola och förskola. Man har

tidigare lagt bredbandsutbyggnaden bl.a. i området runt Ödebjörnarps. Solgården skall fortsatt utvecklas som ett äldrecenter. Men Jonas betonar att Ödeshögs kommun, som många andra, befinner sig i ett tufft ekonomiskt läge så det gäller att lägga pengarna rätt. Skola-förskola, bostadsbyggande och företagsetableringar är prioriterade områden.

Jonas kom till intervjun i Trehörna direkt från Tranås där han varit på ett möte angående Sommenbygdens folkhögskola. Han betonar att man har en bra dialog med Tranås. Tillsammans skall båda kommunerna säkerställa en lösning på problemen med busslinje 670 mellan Ödeshög och Tranås som ju främst används av gymnasieungdomar. Jonas säger att man vill sett en helhetslösning då det gäller samverkan på skolområdet. Det kan handla om villkoren för Trehörnabarns skolgång i Tranås kommun, om skolskjuts från Trehörnaområdet, om samverkan vad gäller gymnasieelevernas APL, om kompetensförsörjning och mycket annat. Han betonar att samverkan med andra kommuner mycket viktigt.

Text & Bild: Sture Brolin



Teodor Johansson (M)

Jonas Andersson (M)

Johan Kollberg (S)

Anders Karlsson (S)

VALBORGSMÄSSOAFTON PÅ LUSTHOLMEN



Det var en underbar kväll med sol och lite vind, men väldigt kallt. Många samlades för att välkomna våren tillsammans. Årets "vårtalare" var vårt kommunalråd Jonas Andersson.

Det var ett tal som handlade om olika vårtecken och historien bakom valborgsfirandet.

Trehörna manskör var något decimerade, men sjöng ändå tappert. De startade med Vintern rasat ut och avslutade med Sköna maj. De sjöng totalt 6 olika sånger.

Elden brann vackert på en flotte i sjön. I Lusthuset serverades kaffe och korv. Till dessert lite kaka.

Trehörna manskör underhöll med ett musikquiz i samband med förtäringen.

En mycket lyckad kväll.

Text & Bild: Kicki Svenberg



NYINFLYTTADE I TREHÖRNA HÄLSAS VÄLKOMNA

Jag har haft glädjen att få träffa familjen Mader, som flyttat in på Danskvägen 23. De beskrev den stora glädjen att få bo så här naturskönt. Hannes ville med egna ord skriva om sin familj.

"Hej! Vi, familjen Mader, är ny här i Trehörna och bor nu i Danskvägen 23, den gula huset.

Vi heter Alyne och Hannes. Våra dotter heter Clara och vi har också en hund. Hon heter Lola. Snart ska bli vår familjen större, Alyne är gravid.

Jag, Alyne, är brasiliansk men jag bor redan 7 år i Europa. Jag, Hannes, är tysk. Vi både lära svenska och försöker underhålla på svenska.

Förra året i Juli flyttade vi från Tyskland till Sverige. Vi gillar människan, vänligheten och lättheten här. Dessutom älskar vi naturen här och åker ofta campa. Därför att sökande vi ett hus med en stor trädgård nära Tranås. Vi både jobbar på Bosch IVT Värmepumpar. Vi hoppas att träffa er alla snart"

Text & Bild: Kicki Svenberg





HÄNDER I TREHÖRNA

Välkomstskyltarna vid både norra och södra infarterna till Trehörna och vid badplatsen har under våren fått en välbehövlig renovering och uppsnygning.

Skyltarna sattes upp för ca 20 år sedan och det var dags för en ordentlig uppräschning. Herrarna Håkan Rydberg, Hasse Börjesson och Key Ove Wågh har gjort ett grundligt och gediget arbete. Skyltarna plockades ner och hemma i Hasses trädgård har de tvättats med högtryck, slipats och målats tre gånger med grundfärg och tre gånger med toppfärg och slutligen med svart färg i text och Trehörnasjöns kontur. Resultatet är mycket bra.

Ett stort tack till alla tre för att ni gjort "Trehörna lite vackrare".



DATUM	TID	PLATS	ARRANGÖR	HÄNDELSE
23 JUNI	15.00	Hembygdsgården	Trehörna Byalag	MIDSOMMAR Vi dansar runt stängen och fikar tillsammans.
24 JUNI	11.00	Hembygdsgården	Svenska Kyrkan	MIDSOMMARGUDTJÄNST Kalle bäck ger oss ännu ett levnadsöde.
5 JULI	19.00	Trehörna Kyrka	Svenska Kyrkan	SOMMARMUSIK Arrangör är Folkungabygdens pastorat.
9 SEPT	13.00	Trehörna	Trehörna Byalag mfl.	TREHÖRNADAGEN Visa vår fina ort med tema "Socknarnas framväxt"
17 SEPT	11.00	Hembygdsgården	Ödeshögs Kommun	"STADSVANDRING" Med Kalle Bäck. Ta med sittunderlag & fika
14 OKT	11.00	Lusthuset	Trehörna Byalag	HÖSTFEST Save The Date. Mer info kommer i nästa nummer

Tisdagar jämna veckor 18.30 kvinnokväll i Hembygdsgården. Onsdagar jämna veckor 14.00 Trehörna kyrkokör övar i Hembygdsgården. Arr. Svenska kyrkan

TIPS

Trehörnabladet finns att läsa på vår hemsida: www.trehorna.nu.

Här finns även tidigare nummer av tidningen att läsa.

REDAKTIONSKOMMITTÈN

Kommittén består av Sture Brolin, Kicki Svenberg, Peter Frejheden, Emma Nilsson och Christer Ignell.

Material till tidningen skickas till:

Sture Brolin: sture.brolin@outlook.com / 072-730 95 52

AVVERKNING I ANSLUTNING TILL MOTIONSSPÅRET

Under hösten planeras av Behmska Stiftelsen en mindre avverkning i anslutning till motionsspåret i Trehörna. Exakt var och vilken omfattning det handlar om är inte helt klart berättar Jan-Åke Melkstam från Södra som sköter planeringen.

Klart är att det blir en mindre avverkning som följer den strategi stiftelsen har för skogen i anslutning till spåret så att det alltid ska finnas skog i olika åldrar runt spåret.

Skyltar kommer att sättas upp när det blir aktuellt med avverkningen.

TREHÖRNADAGEN "SOCKNARNAS FRAMVÄXT"

Årets Trehörnadag infaller lördagen den 9 sept. Temat för året är "Socknarnas framväxt". Detta tema har förarbetats genom att vi i Trehörnabladet haft artiklar om Trehörna socken idag och genom alla historiska vandringar, senast i Ödebjörnarps.

Huvudföreläsare är f.d. domprosten i Linköping Peter Lundborg som forskat kring socknarnas framväxt. Vidare kommer Kalle Bäck att ge glimtar ur Trehörna sockens historia.

Mer information kommer i augusti i ett extranummer av Trehörnabladet.